

Reguleringsimpactanalyse voor Opheffing basiskennis bedrijfsbeheer

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	<Vul hier de gewenste informatie in>
bevoegde minister(s) van de regelgeving	De heer Philippe Muyters, Vlaams minister bevoegd voor de economie
RIA	Ja
JoKER	Neen
armoedetoets	Neen
toets lokale besturen	Neen
link naar de regelgevingsagenda	Pj - 244071

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	Saskia.baele@vliao.be
organisatie	Vlaamse overheid
beleidsdomein	Economie, Wetenschap en Innovatie
entiteit	Agentschap Innoveren & Ondernemen

2 Titel en fase

Voorontwerp van decreet tot opheffing van de wettelijke bepalingen inzake de basiskennis van het bedrijfsbeheer.

3 Samenvatting

Voorwerp van deze reguleringsimpactanalyse is de evaluatie van de huidige wettelijke verplichting van de basiskennis van het bedrijfsbeheer en het hieruit voortvloeiende voorstel tot opheffing deze wettelijk verplichting.

Na grondige analyse van de huidige wetgeving inzake basiskennis bedrijfsbeheer blijkt dat deze haar doelstellingen niet behaalt, geen adequaat middel is tegen faillissementen, de ondernemerschapsvaardigheden niet verhoogd en een drempel is voor nieuwe ondernemingen.

Daarenboven laat de Europese juridische en beleidscontext niet langer ruimte voor maatregelen die niet kunnen verantwoord worden op grond van dwingende reden van algemeen belang en niet proportioneel zijn.

Het is de Vlaamse beleidskeuze te komen tot een kwaliteitsvolle regelgeving die geen drempels opwerpt maar inzet op ondernemerschap ondersteunende maatregelen.

Derhalve wordt voorgesteld de wettelijke verplichting van de basiskennis van het bedrijfsbeheer met haar beperkingen op te heffen en verder in te zetten op de ondernemerschapsondersteunende maatregelen. Het Agentschap Innoveren & Ondernemen beschikt hier reeds over een ruim instrumentarium en zal dit samen met de stakeholders verder uitbouwen.

4 Aanleiding

Huidige RIA binnen de ruimere context analyse vestigingswetgeving

De Vlaamse Regering geeft in haar Regeerakkoord aan zwaar in te zetten op ondernemerschap. Ze wenst de ondernemerschapscultuur te stimuleren door het promoten van ondernemerschap, meer starters en meer kennisgedrevenheid en doorgroei¹.

Sinds de 6° staatshervorming is de bevoegdheid inzake vestigingswetgeving geregionaliseerd. Naast de 27 gereguleerde beroepen behoort ook de algemene voorwaarde rond basiskennis bedrijfsbeheer sinds die datum tot het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie. De heer Muylers, Vlaams minister bevoegd voor de economie, heeft in deze een onderzoek gelast teneinde na te gaan hoe de 'toegang tot het beroep' moderner en kwaliteitsvoller kan worden georganiseerd.

Het doel van de modernisering is in eerste instantie het wegnemen van drempels tot ondernemerschap en administratieve vereenvoudiging om te komen tot een versterkt ondernemerschap in Vlaanderen.

Sinds 18 januari 2016 is de Europese Richtlijn 2013/55/EU van het Europese Parlement en de Raad van 20 november 2013 tot wijziging van Richtlijn 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties, van toepassing. Deze Richtlijn heeft een grote impact op de gereguleerde beroepen en de vestigingsvoorwaarden. Hierdoor komt de huidige vestigingswetgeving zwaar onder druk te staan. Deze impact maakt een significant deel uit van voorliggende analyse. Het toekomstige beleid inzake toegang tot het beroep zal mede moeten worden afgestemd op het Europese beleid en regelgeving.

Belangrijk onderdeel van de analyse, is het uitgebreid consultatieproces. Aangezien zowel overkoepelende organisaties als beroepsfederaties mee aan de wieg stonden van de vestigingswetgeving is het evident dat zij belanghebbende/betrokken partij zijn in dit evaluatieproces.

¹ [Regeerakkoord Vlaamse Regering 2014-2019](#), p. 57 – 58.

Gelet op de omvang van dergelijk onderzoek en de noodzaak om snel te reageren, wordt gefaseerd te werk gegaan.

Wat betreft 16 beroepen² werd het consultatieproces en de analyse begin 2017 afgerond. Het resultaat en voorstel van remediering werd in een visienota voorgelegd aan de Vlaamse Regering en genoot op 17/3/2017 de definitieve goedkeuring. Ter uitvoering van deze visienota worden de koninklijke besluiten die de beroepsbekwaamheden van deze 16 beroepen bepalen, bij besluit van Vlaamse Regering opgeheven.

Voorwerp van voorliggende RIA betreft de analyse en het hieruit voortvloeiende voorstel tot opheffing van de basiskennis bedrijfsbeheer.

Rest nog de overige beroepen die zich allen situeren in de bouwsector. Aangezien het onderzoek nog lopende is, zullen de resultaten in een volgend rapport worden uitgewerkt.

5 Probleembeschrijving

5.1 Opzet huidige wetgeving

De basiskennis bedrijfsbeheer is vastgelegd en omschreven in de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap en verder uitgewerkt in het koninklijk besluit van 21 oktober 1998 tot uitvoering van voormelde programmawet.

Sinds 1998 moet elke kleine of middelgrote ondernemingen of iedereen die in Vlaanderen een zelfstandige activiteit wenst uit oefenen - behoudens in geval van uitzondering³ - de basiskennis bedrijfsbeheer bewijzen.

De wet vertrok vanuit de vaststelling dat teveel startende ondernemingen binnen de 5 jaar faalt, vaak bij gebrek aan ondernemersvaardigheden.

Doelstelling voor de uitbreiding naar alle beroepen in 1998 was:

- het aantal faillissementen, in hoofdzaak bij starters, te verlagen
- door de algemene competenties van nieuwe ondernemers te versterken.

Modaliteiten basiskennis bedrijfsbeheer: wat, hoe, wie.

Wat:

Het leerprogramma basiskennis bedrijfsbeheer wordt op rigide wijze gedefinieerd in artikel 6 van het koninklijk besluit en bestaat uit elementaire kennis over de oprichting van een onderneming, boekhoudkundige, financiële

² slager groothandelaar, droogkuiser-verver, restaurateur of traiteur-banketaannemer, brood- en banketbakker, motorvoertuigen intersectoraal, rijwielactiviteiten, motorvoertuigen met een maximale massa tot 3,5 ton, motorvoertuigen met een maximale massa van meer dan 3,5 ton, beenhouwer-spekslager, voetverzorger, kapper, schoonheidsspecialist, masseur, opticien, dentaaltechnicus en begrafenisondernemer

³ Vrije beroepen en beroepen met een eigen reglementering op het gebeid van de basiskennis van het bedrijfsbeheer zijn vrijgesteld. Het gaat om bedrijfsrevisoren, accountants, fiscale adviseurs, boekhouders, vastgoed- en effectenmakelaars, landmeters, vervoerders van goederen en personen, verzekeringsagenten en -makelaars en rijsschoolhouders, architecten, advocaten, ...

Ook bedrijven met meer dan 50 werknemers worden vrijgesteld.

en fiscale aspecten, commercieel beheer, wetgeving, ondernemend denken en ondernemerscompetenties. In desbetreffend artikel wordt zelfs bepaald dat de leerstof in niet minder dan 120 uren mag verworven worden.

Hoe:

Artikel 7 en 8 van het koninklijk besluit beschrijven de verschillende manieren waarop ondernemers kunnen aantonen over de vereiste basiskennis bedrijfsbeheer te beschikken:

- Getuigschrift uitgereikt in de derde graad van het secundair onderwijs, het secundair volwassenonderwijs, de centra voor middenstandopleiding, de centrale examencommissie;
- Diploma hoger onderwijs;
- Een getuigschrift waaruit blijkt dat de betrokkenen een cursus van tenminste 128 uren van bedrijfsbeheer met vrucht heeft gevolgd, gespreid over tenminste 3 maanden, voor zover de naleving van die normen en conformiteit van de lessen met het programma bepaald in het koninklijk besluit worden bevestigd door de minister of zijn gedelegeerde;
- Op basis van voldoende relevante praktijkervaring als zelfstandige, ondernemershoofd, bediende in een leidinggevende functie, werkend vennoot;
- ...

Wie:

De basiskennis bedrijfsbeheer hoeft niet noodzakelijk door het zelfstandig ondernemingshoofd te worden bewezen. Ook de echtgenoot/wettelijk samenwonende partner, de natuurlijke persoon die het dagelijks beheer uitoefent, een zelfstandige helper of een bediende met een leidende functie kunnen het bewijs leveren.

5.2 Doelmatigheid huidige werking

4.2.1 Geen trendbreuk in aantal faillissementen

De basiskennis bedrijfsbeheer als algemene vestigingsvoorwaarde had tot doel het aantal faillissementen, in hoofdzaak bij starters, te beperken.

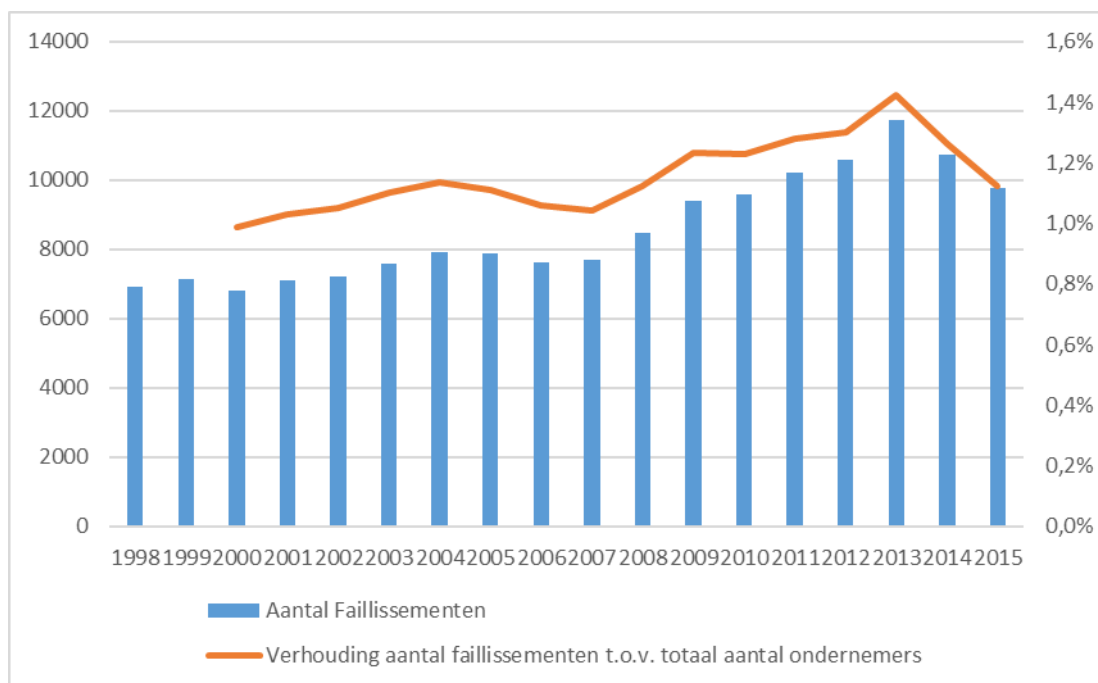
Bij realisatie van deze doelstelling zou men dus, na correctie voor andere factoren, een trendbreuk mogen verwachten na 1998.

Uit het onderzoek van IDEA Consult blijkt dat helaas niet het geval.

Uit het onderzocht cijfermateriaal blijkt dat het aantal faillissementen, op conjuncturele schommelingen na, op lange termijn een duidelijke stijgende lijn vertoont.

'Ondanks de vereiste basiskennis bedrijfsbeheer neemt het aantal faillissementen alleen maar toe, ook als er rekening gehouden wordt met groeiend aantal ondernemers.

...

Figuur 1: Aantal faillissementen, totaal en tov aantal ondernemers België

Bron: bewerking IDEA consult op basis van Statistics Belgium (FOD Economie)

...

Door starters beter voor te bereiden op het ondernemerschap, beoogt men het aandeel jonge bedrijven dat failliet gaat te beperken. De eerste jaren zijn voor een onderneming het meest risicovol. Een jong bedrijf is minder gewapend tegen conjuncturele tegenslagen door een gebrek aan reserves en ervaring. Een andere belangrijke factor is een gebrek aan competenties. Een sterke voorbereiding op het ondernemerschap kan de nodige competenties versterken om deze zaken op te vangen en er goed mee om te gaan.

*Als we veronderstellen dat de basiskennis bedrijfsbeheer ondernemers beter voorbereidt, zou men verwachten dat het aandeel van jonge bedrijven in het totaal aantal faillissementen afneemt.*⁴

In haar onderzoek kon IDEA Consult echter geen structurele verandering waarnemen in het aandeel falen bij jonge ondernemers ten opzichte van alle ondernemingen.

Conclusie: de basiskennis bedrijfsbeheer zoals vastgelegd en uitgewerkt in de huidige wetgeving is geen adequaat middel tegen faillissement en faalt in haar primordiale doelstelling.

4.2.2. Basiskennis bedrijfsbeheer ter versterking van de ondernemersvaardigheden

De versterking van de ondernemersvaardigheden was een tweede doelstelling welke men door middel van de vereiste basiskennis bedrijfsbeheer wou verwezenlijken.

In haar studie keek IDEA Consult naar de competenties als factor in het oprichten en falen van ondernemingen en de specifieke bijdrage van de vereiste basiskennis bedrijfsbeheer in deze competenties.

Rigide programma basiskennis bedrijfsbeheer geen adequaat middel voor verwerven van ondernemersvaardigheden

Het leerprogramma basiskennis bedrijfsbeheer wordt op rigide wijze gedefinieerd in artikel 6 van het koninklijk besluit van 21 oktober 1998. Naast de inhoud wordt ook het aantal lessen als de periode waarover de cursus dient te worden gespreid bepaald in het KB. Gestandaardiseerde opleidingen zijn het gevolg. Elke vorm van bewegingsruimte en flexibiliteit wordt ontnomen.

Uit de studie van IDEA Consult blijkt dat de opleidingstrajecten om een attest bedrijfsbeheer te verkrijgen hierdoor aan doeltreffendheid verliest:

- de inhoud en leerstof van de opleiding is immers sterk gereguleerd binnen het wettelijk kader en biedt weinig ruimte voor flexibiliteit en aanpassing aan specifieke ondernemersnoden waardoor de opleidingen te weinig aangepast zijn aan de specifieke informatienoden;
- de opleidingen houden geen rekening met niveaudifferentiaties van de deelnemers;
- strategische aspecten van een realistisch ondernemingsplan (markten, strategie, marketing,...) komen echter veel minder aan bod en worden ook niet getoetst.

Idea Consult concludeert dat dit maakt dat de opleiding een vrij enge, theoretische invulling krijgt in termen van ondernemerschaps-competenties.⁵

⁴ IDEA Consult - maart 2017 - Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, p.14-15.

⁵ IDEA Consult - maart 2017 - Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, p.14.

Centrale examencommissie⁶

Voor wie op basis van eigen studie van de online syllabus een proef aflegt bij de centrale examencommissie, gelden bovenvermelde bedenkingen zelfs nog sterker. Het examen is puur theoretisch, er moet geen financieel business plan worden verdedigen en het systeem laat niet toe om de ondernemerscapaciteiten te beoordelen.

Een substantiële groep opteert voor deze op het eerste zicht kortere weg.

Uit onderstaande tabel blijkt echter dat het niet eenvoudig is om in één keer voor deze toets te slagen, met een slagingspercentage van rond de 50%.

De centrale examencommissie is derhalve geen kwalitatief hulpmiddel om de vereiste basiskennis bedrijfsbeheer aan te tonen.

Inschrijvingen en geslaagden centrale examencommissie

	2015	2016
Ingeschreven	4.773	5.149
Geslaagd	2.051	2.669
Aandeel geslaagd	43%	51,8%

Bron: VLAIO, 2017

Bewijs basiskennis bedrijfsbeheer door diploma hoger onderwijs

Het bewijs van de basiskennis kan eveneens geleverd worden door diploma's hoger onderwijs, ongeacht of in deze opleiding enige vorm van basiskennis bedrijfsbeheer was geïntegreerd.

De wetgever ging uit van de veronderstelling dat hoger opgeleiden de facto over de nodige ondernemerschapsvaardigheden beschikken.

Enerzijds geeft dit een potentieel vals gevoel van beheersen van competenties.

Anderzijds blijkt uit de bevindingen van IDEA Consult dat niettegenstaande het hoger opleidingsniveau in Vlaanderen de individuele zelfperceptie ten aanzien van ondernemerschap in Vlaanderen eerder laag is.

Bewijs basiskennis bedrijfsbeheer door beroepservaring

Afhankelijk of de ervaring werd opgedaan als enerzijds zelfstandige of ondernemingshoofd, of anderzijds als leidinggevend bediende of werkend vennoot is respectievelijk 3 of 5 jaar ervaring vereist.

Vooreerst is de uitoefening van dergelijke functies geen garanties dat de vereiste bekwaamheid en kennis werd opgebouwd. Daarenboven gebeurt de bewijsvoering op grond van verschillende criteria, die moeilijk verifieerbaar zijn, vaak niet waarheidsgetrouw zijn en ruimte voor interpretatie laten.

Bewijs basiskennis bedrijfsbeheer door een aangestelde

Het systeem dat niet het zelfstandig ondernemingshoofd maar ook anderen het bewijs kunnen leveren, roept meerdere vragen op.

Enerzijds kan niet verwacht worden dat enkel en alleen de zaakvoerder de ondernemersvaardigheden bewijst. Dit is zeker het geval wanneer de onderneming bestaat uit meerder zaakvoerders of meerdere werknemers in dienst heeft.

Anderzijds wordt heel wat misbruik gemaakt door de basiskennis bedrijfsbeheer te laten bewijzen door personen die geen daadwerkelijke band hebben met de onderneming. Denken we hier aan ouders, grootouders, kinderen,

⁶ IDEA Consult - maart 2017 - Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, p. 11.

partners, samenwonende, ooms en tantes, neven en nichten,... die hun basiskennis bedrijfsbeheer ter beschikking stellen.

Erger is het met 'stromannen' die hun ondernemersvaardigheden 'uitlenen' of 'verkopen' aan ondernemingen.

De onderneming in kwestie beschikt enkel in titel over een aangestelde die de basiskennis bedrijfsbeheer bewijst, maar de effectieve deelname van de aangestelde in deze onderneming en de ter beschikking stelling en aanwending van de competenties binnen deze onderneming zijn eerder onbestaand.

Conclusie:

De wijze waarop de ondernemersvaardigheden kunnen worden vergaard als ook de middelen waarmee men het bewijs van de ondernemersvaardigheden kan leveren, zijn niet doeltreffend en garanderen ook niet dat veronderstelde competenties wel degelijk aanwezig zijn.

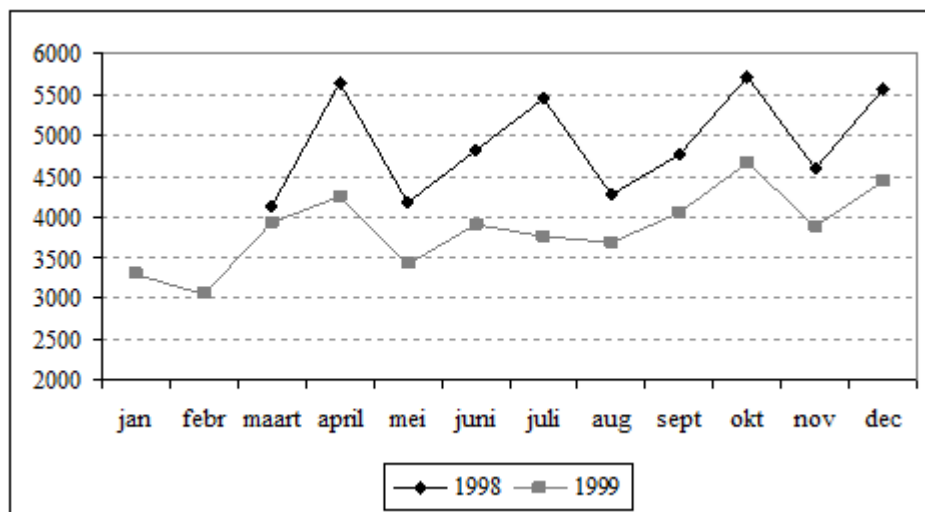
De oorspronkelijke doelstelling om starters niet te laten starten zonder dat de nodige competenties voorhanden zijn, wordt in de praktijk aangetast door een diversiteit aan uitgeholde middelen.

4.2.3. Basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel

Op vraag van het VBO heeft Idea Consult in 2000 een onderzoek gedaan naar de administratieve verplichtingen voor startende bedrijven.

Volgens het onderzoek tonen de cijfers aan dat het aantal starters in België in 1999 tot 50.000 gedaald was. In de periode 1997-1998 waren er ieder jaar nog ongeveer 60.000 starters.

Idea Consult stelde vast dat de introductie van het attest basiskennis bedrijfsbeheer sinds 1 januari 1999 is samengegaan met een terugval van het aantal nieuwe inschrijvingen in het handelsregister in 1999 met ongeveer 20% ten opzichte van 1998. De daling was het sterkst bij de nieuwe inschrijving van eenmanszaken waarbij in 1999 een daling van 23.9% ten opzichte van 1998 werd vastgesteld.

7

⁷ Studie in opdracht van het Verbond van Belgische Ondernemingen uitgevoerd door IDEA Consult – april 2000 – Administratieve lasten voor startende ondernemingen, p.11, 117;

Conclusie:

De invoering van het attest had een ondubbelzinnig negatief effect op het startend ondernemerschap en vormt een wettelijke drempel bij de opstart van een onderneming.

4.2.4. Samenvatting conclusie

De wettelijke vereiste van het bewijs van basiskennis bedrijfsbeheer:

- *is geen adequaat middel tegen faillissementen;*
- *garandeert geen of onvoldoende ondernemersvaardigheden;*
- *is een wettelijke drempel die het ondernemerschap afremt.*

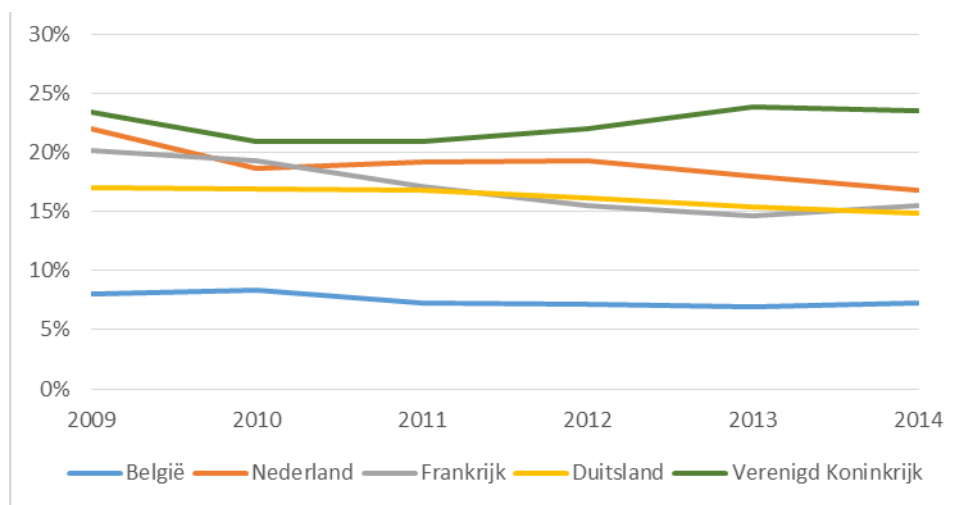
5.3 Ondernemerschapsklimaat in internationaal perspectief

4.3.1. Nieuw ondernemerschap laag in Vlaanderen⁸

Uit het onderzoek van IDEA Consult blijkt het ondernemerschap in Vlaanderen in verhouding tot de andere Europese Landen beduidend laag ligt.

Dit blijkt onder meer uit het percentage van de turbulentie. Dit percentage geeft de verhouding van het aandeel starters en stopzettingen in een bepaald jaar en is een goede graadmeter voor het verloop van bedrijven in een economie. Onderstaande grafiek toont de uitzonderlijk lage turbulentie in België aan terwijl deze in Nederland gemiddeld meer dan dubbel zo hoog is.

Figuur 2: Turbulentie België Bron: Eurostat Business indicators ‘

Bron: bewerking IDEA Consult op basis van Eurostat, Business demography statistics

'Een lage turbulentie heeft zowel voor- als nadelen. Het positieve aspect is dat het wijst op een stabiel klimaat met een beperkt aantal stopzettingen.

⁸ IDEA Consult – maart 2017 – Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, p. 5-7.

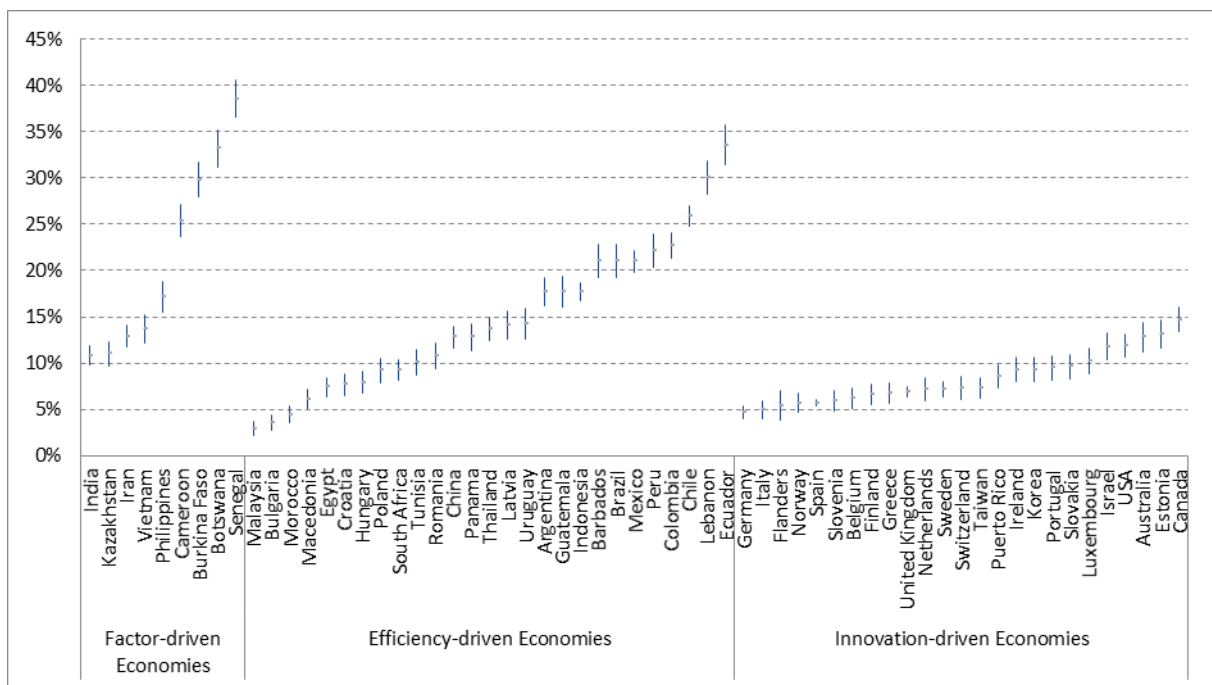
De keerzijde van de medaille is dat een lage turbulentie ook wijst op een laag aandeel nieuwe ondernemingen. Turbulentie in het aantal ondernemers is een indicator voor creative destruction. Deze op het eerste zicht contradictorische term verwijst naar het proces in een economie waarbij nieuwe, innovatievere en productievere ondernemingen anderen uit de markt concurreren. Het resultaat hiervan is een innovatievere economie met productievere ondernemingen. Op langere termijn wordt 50% van de productiviteitsgroei toegewezen aan dit proces van creative destruction⁹. Cijfers voor Vlaanderen geven ook aan dat de innovatiegerichtheid met 28% lager ligt dan het gemiddelde van 33% in de referentielanden in de Global Entrepreneurship Monitor.

...

Onderstaande figuur geeft het belang van starters weer voor Vlaanderen en België in een internationaal perspectief, op basis van de TEA-indicator. TEA staat voor Total Early-stage Entrepreneurial Activity. Deze indicator geeft weer hoeveel personen in de totale bevolking tussen 18-64 jaar stelt actief betrokken te zijn bij het oprichten van een nieuwe onderneming (zogenaamd ontluikend of nascent ondernemerschap) of leiding geeft aan een eigen bedrijf dat niet ouder is dan 3,5 jaar (nieuw ondernemerschap)¹⁰.

...

De grafiek geeft duidelijk aan de België in de staartgroep van de innovatie-gedreven economieën zit wat betreft het nieuw ondernemerschap. Deze cijfers liggen nog iets lager voor Vlaanderen.

Figuur 3: Nieuw Ondernemerschap in Internationaal Perspectief, 2015 (TEA in % 18-64, GEM 2015)

Bron: Holvoet, T., Bosma, N. en Crijns, H. (2016)

Statistieken van Eurostat, die in tegenstelling tot de TEA gebaseerd zijn op administratieve registratie, bevestigen dit beeld. Het aandeel starters bedroeg in 2014 met 4,3% minder dan de helft van het aandeel in Nederland en Frankrijk. Maar daar staat ook een heel laag percentage aan stopzettingen tegenover. Terwijl er in 2013 slechts

⁹ Cabellero, R; Creative Destruction, The New Palgrave Dictionary of Economics, Second Edition, 2008.

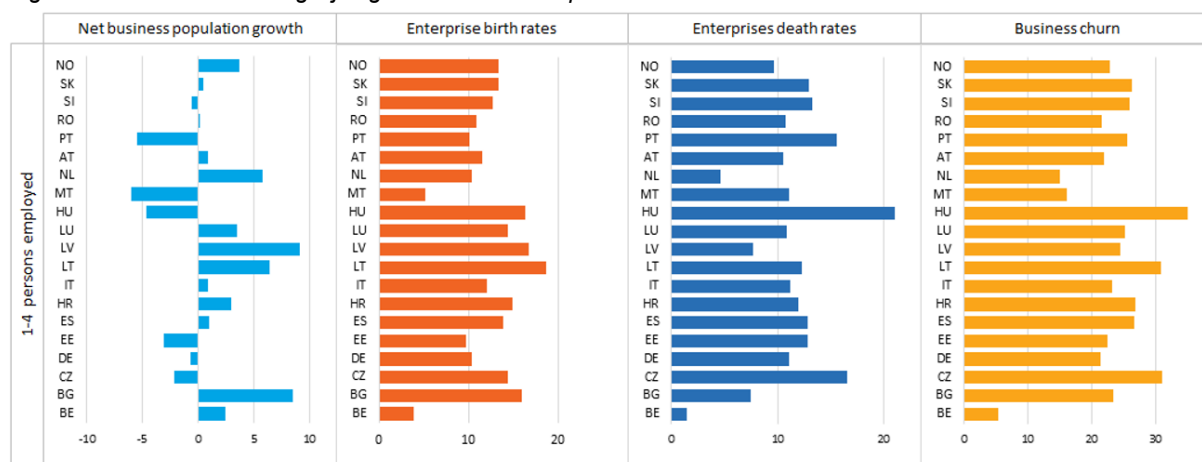
¹⁰ Holvoet, T., Bosma, N. en Crijns, H. (2016), "Global Entrepreneurship Monitor 2001-2015. 15 jaar GEM Vlaanderen: een overzicht," Beleidsrapport STORE-B-15-011, pp. 23

3,5% van alle ondernemingen werden stopgezet in België, was dit in Nederland 7,6% en in het Verenigd Koninkrijk zelfs 9,7%.

Onderstaande figuur geeft ter illustratie een overzicht van de netto groei, het aantal nieuwe ondernemingen, het aantal stopzettingen en de turbulentie in 2012 voor bedrijven van 1 tot 4 werknemers. Hieruit komt opnieuw de Europese positionering van België op vlak van ondernemerschap mooi naar voren. Van alle weergegeven Europese landen heeft België verreweg het laagste aandeel starters en stopzettingen.

Figuur 3: Internationale vergelijking ondernemerschap Bron: Eurostat Business indicators ¹¹

4.3.2. Faalangst als belangrijkste factor op ondernemerschap

In Vlaanderen is er een algemeen gunstig klimaat voor KMO's. Niettegenstaande kent Vlaanderen een relatief laag starterspercentage en presteert het zwak inzake ondernemingszin en ondernemingsdynamiek. Dit komt voornamelijk omdat de angst om te mislukken in België (49.4%) groter is dan in de EU als geheel (40.7%). Dit fenomeen beperkt zich niet tot sectoren met strengere toegangsvoorwaarden, maar geldt voor de gehele Belgische economie.¹²

Het gebrek aan eigen kunnen en een hoge inschatting van het risico voor ondernemen zijn een belangrijke rem op de ondernemingsactiviteit in Vlaanderen.

Nochtans zijn de startende ondernemers in Vlaanderen steeds hoger opgeleid.

'In 2013 hadden 62,9% van alle starters (<3j actief) een basisdiploma hoger onderwijs tegenover 51,6% van de ondernemers die meer dan 5 jaar actief zijn. Beschouwen we enkel de jonge starters (<40 jaar) dan stijgt dit tot 64,8% . Ook in internationaal opzicht is de Vlaamse ondernemerspopulatie relatief hoog opgeleid.

...

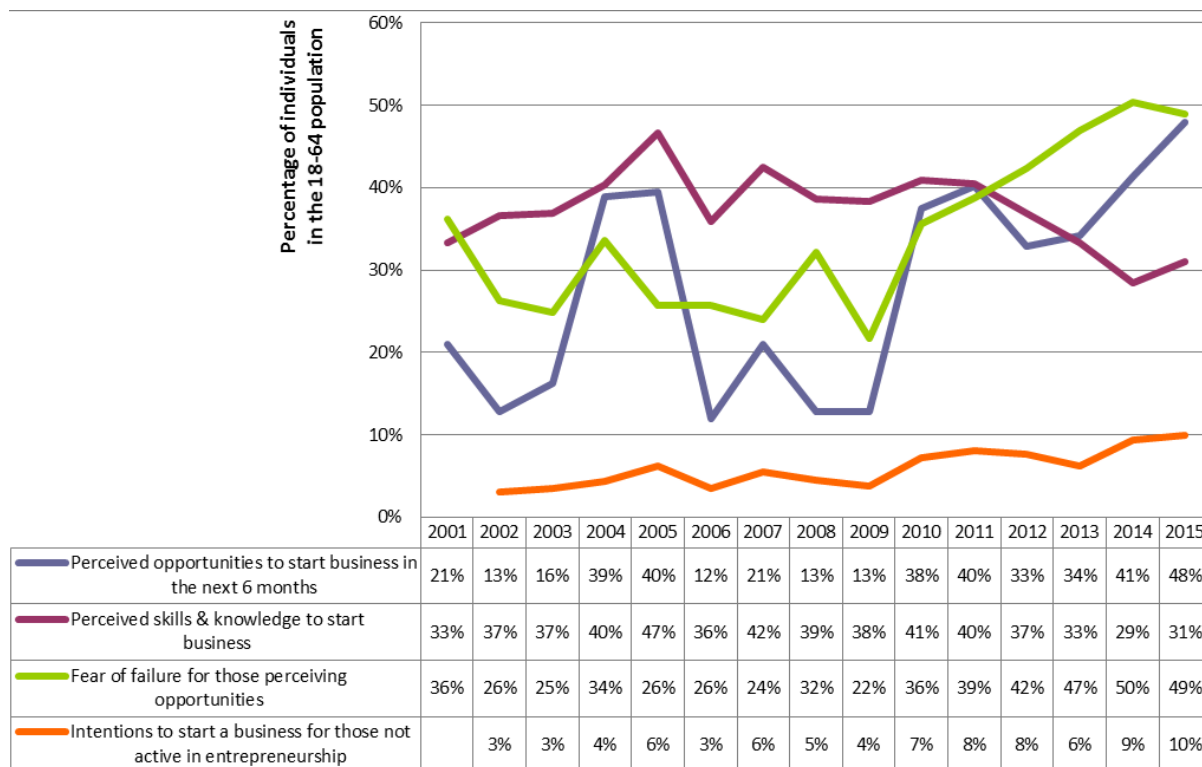
Uit figuur 6 hieronder blijkt dat de gepercipieerde opportuniteiten om op korte termijn (6 maanden) een bedrijf op te richten sinds 2001 substantieel is gestegen. De algemene intentie onder de bevolking om een bedrijf te starten stijgt licht.

¹¹ IDEA Consult – maart 2017 – Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, p. 5-7.

¹² [Landverslag België 2016](#)

Figuur 4: Individuele zelf-percepties ten aanzien van ondernemerschap in Vlaanderen, 2001-2015

GEM, 2016¹³

Uit deze grafiek blijkt dat de angst voor falen flink gestegen is. De eigen perceptie van vaardigheden en kennis voor het oprichten van een bedrijf daalt. Dit ondanks het hoge opleidingsniveau in Vlaanderen en het van kracht zijn van de vereiste basiskennis bedrijfsbeheer, die expliciet beoogt deze vaardigheden te versterken.

Conclusie:

De vereiste basiskennis bedrijfsbeheer ondersteunt de zelfperceptie van eigen vaardigheden niet. Daarenboven is een fundamenteel cultuurshift nodig om het ondernemerschap te dynamiseren.

4.3.3. Belang van dynamisch ondernemingsklimaat en ondernemingszin:

Startende ondernemers zijn een constante bron van vernieuwing, dynamiek en werkgelegenheid.

Starters zijn noodzakelijk voor de vernieuwing van het economisch weefsel. Gelet op de sleutelrol die zij vervullen bij de introductie van nieuwe ideeën zijn zij belangrijk voor de transitie naar een meer kennisintensieve en innovatiegestuurde economie.¹⁴

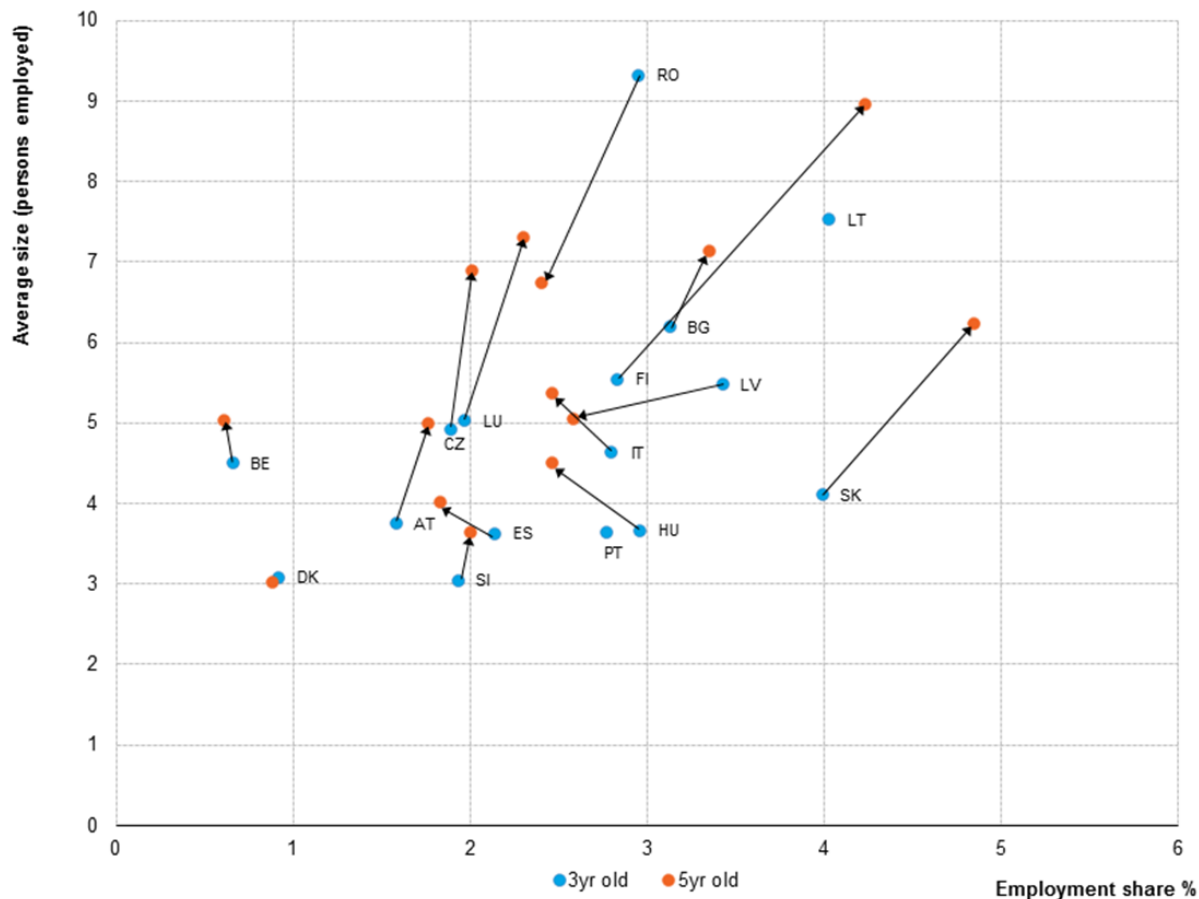
Ook wat betreft jobcreatie is het gewicht van de nieuwe startende ondernemingen belangrijk. Helaas scoort België ook hier het laagste in verhouding met de ander EU-lidstaten.

¹³ IDEA Consult – maart 2017 – Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, p. 12.

¹⁴ Landverslag België 2016, p.34

“Bedrijven van 3 jaar oud hebben gemiddeld 4,5 werknemers, wat vergelijkbaar is met landen zoals Italië en Luxemburg. Na 5 jaar groeit dit licht tot iets meer dan 5 werknemers. Deze groei is eerder beperkt, hoewel dit niet uitzonderlijk is in innovatie-gedreven economieën.

Figuur 5: Omvang en tewerkstelling jonge bedrijven

Bron: Eurostat Business statistics.¹⁵

¹⁵ IDEA Consult – maart 2017 – Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, p. 7-8.

5.4 Resultaat afschaffing gelijkaardige maatregel in ander lidstaten

4.4.1. Algemene vaststellingen van deregulering

Ook in andere landen heeft men gelijkaardige hervormingen doorgevoerd.

IDEA Consult heeft de gelijkaardige hervormingen in andere landen bestudeerd en komt tot de volgende vaststellingen:

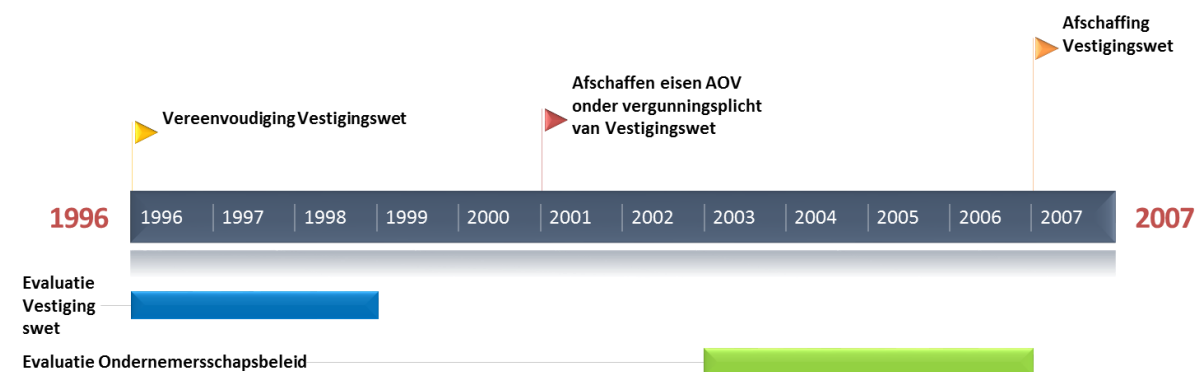
- een liberalisering zorgt voor een vlottere toegang tot de markt;
"Het duidelijkste effect van een versoepeling van de regulering voor de toegang tot het beroep is een significante toename van het aantal startende ondernemers en tewerkstelling in de betreffende sectoren."
- falingen neutraliseren deze extra instroom niet;
- er is weinig bewijs dat de kwaliteit van de ondernemingen afneemt.

4.4.2. Casestudy Nederland¹⁶

Voornamelijk Nederland vormde een bijzonder interessante case omdat zij over een vestigingswetgeving beschikte die zeer gelijkaardig was aan deze in Vlaanderen. Onderdeel van hun Vestigingswet was het bewijs van ondernemingsvaardigheden wat congruent is aan de Vlaamse vereiste van de basiskennis bedrijfsbeheer.

"De afgelopen decennia werd de vestigingswet grondig hervormd in Nederland, wat in 2007 uiteindelijk resulteerde in de volledige afschaffing ervan. Onderstaande figuur geeft de voor dit onderzoek relevante mijlpalen weer.

Figuur 6: Tijdslijn afbouw vestigingswet Nederland

Bron: IDEA Consult

In 1996 werd de vestigingswet vereenvoudigd, met onder andere een versoepeling van de vereiste basiskennis. Het vroegere Middenstandsdiploma werd vervangen door Algemene Ondernemersvaardigheden (AOV). Voor de ondernemers die enkel de vereiste AOV moeten behalen, betekende dit een halvering van de totale uren die besteed moesten worden aan het aantonen van de vereiste basiskennis.

Vijf jaar later, in 2001, werden de eisen van algemene ondernemersvaardigheden afgeschaft voor bedrijven die onder de vergunningplicht van de Vestigingswet vallen. Voor het bevorderen van ondernemersvaardigheden werden voorlichtingsprogramma's ingezet, in plaats van vergunningseisen. Wel waren er voor sommige branches nog vakdiploma's nodig. Dit werd geleidelijk losgelaten door aan brancheverenigingen de mogelijkheid te geven een branche-erkenning aan een potentiële ondernemer te verstrekken. De wettelijke eis voor een vakdiploma geldt alleen nog voor branches waarin de volksgezondheid in gevaar kan komen (zoals bij

¹⁶ IDEA Consult – maart 2017 – Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, 4.2. Casestudy Nederland

geneesmiddelenverkoop en voeding). Ook de kredietwaardigheidseis werd aan de financiële instellingen overgelaten.

De uitgeholde Vestigingswet bedrijven werd uiteindelijk in 2007 volledig afgeschaft.

De bedoeling van deze liberalisering was de marktwerking te bevorderen en het ondernemersklimaat in Nederland grondig te verbeteren. Dit klimaat was doorheen de jaren negatief geëvolueerd, met tal van belemmeringen waaronder de vestigingswet. Hierdoor evolueerde het aandeel van zelfstandige ondernemers naar een dieptepunt rond het jaar 1980. "

Impact vereenvoudiging vestigingswet 1996

Na de vereenvoudiging van de Vestigingswet in 1996 werd vastgesteld dat:

- de vestigingswet, zowel in de originele als in de vereenvoudigde versie, nauwelijks toegevoegde waarde heeft voor de kwaliteit van het ondernemerschap;
- de intrekking van de vestigingswet leidt tot meer starters en een grotere dynamiek;
- de intrekking van de vestigingswet leidt niet tot ongewenste neveneffecten.

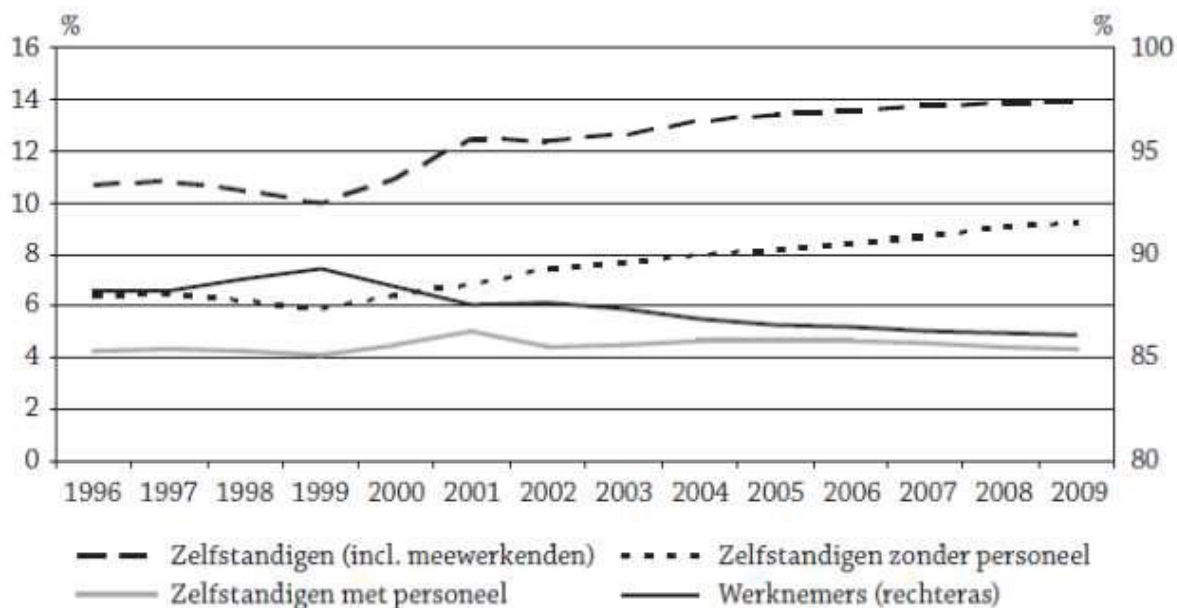
Impact afschaffing vestigingswet 2007

'Na de vereenvoudiging van de vestigingswet in 1996 en de daaropvolgende kritische evaluatie, werd blijvend ingezet op het ontmantelen van de wet. In 2001 werd de vereiste basiskennis van algemene ondernemersvaardigheden afgeschaft. Het sluitstuk van de operatie was de volledige afschaffing van de vestigingswet in 2007.

...

Het is wel duidelijk dat de marktwerking en omkaderende regelgeving vruchten heeft afgeworpen, zoals blijkt uit de evolutie van het aandeel zelfstandigen in de werkzame bevolking sinds de eeuwwisseling.

Figuur 7: Aandeel zelfstandige ondernemers in werkzame bevolking 1996-2009

Bron: Dekker en Kösters, 2011 in Joshua Vrijhof, Voor eigen rekening en risico, master scriptie, Universiteit Utrecht, 2016'

Nederlandse beleidsvisie

“Het ondernemersbeleid is helemaal geënt op deze overgang. Waar er vroeger sprake was van een interventiebeleid is het beleid overgegaan in een voorwaardenscheppend en faciliterend beleid, met heel wat ondersteunende maatregelen. De overheid stelt zich hierbij op als partner, maar laat private instellingen of zelfstandige organisaties in de uitvoerende rol. Initiatieven op vlak van kredietverlening, o.a.; borgstellingen passen binnen deze logica. Ook het ondernemerschapsonderwijs past binnen de ze logica. De overheid blijft wel strategische de koers uitzetten (welke prioriteiten, op welke domeinen steun uitbouwen en nieuwe initiatieven nemen), voorziet tactisch wel in een duidelijke regierol, maar laat het operationele aan de particuliere sector. De nadruk is eveneens komen te liggen op duidelijke informatie en transparante communicatie van de initiatieven (vb. Platform Ondernemen NL).”

5.5 Politieke context

In haar Regeerakkoord 2014-2019 zet de Vlaamse Regering heel sterk in op economie en ondernemerschap. Zij wil in overleg met de stakeholders werken aan een goed doordachte invulling van de nieuwe Vlaamse bevoegdheid ‘toegang tot het beroep’ en initiatieven nemen ter actualisering en versterking van het startend ondernemerschap in Vlaanderen. Het verhogen van de aantrekkelijkheid van het starten van een eigen zaak, het verlagen van drempels en de vermindering van de administratieve lasten behoren tot deze uitgangspunten. Toegang tot het beroep dient moderner en kwaliteitsvoller te worden georganiseerd (beleidsbrief 2015-2016) en te worden afgestemd op de dynamische ontwikkelingen in het ondernemerslandschap. Denken we hierbij onder meer aan de snelle evoluties binnen e-diensten, de economie, pop-ups en andere vormen van ondernemerschap. Het nieuwe vestigingsbeleid moet hier op een duurzame wijze antwoord kunnen op bieden.

Tenslotte dient de toegang tot het beroep te worden afgestemd op de Europese regelgeving.

De politieke bewegingsruimte wordt sterk beperkt door de Europese regelgeving. De verregaande consequenties van het Europees beleid en de Europese regelgeving, hebben een grote impact op het Vlaamse beleid. Het noopt niet alleen de beleidsmakers maar ook de stakeholders en ondernemers alle aspecten van het ondernemen en in het bijzonder de toegang tot het beroep grondig te evalueren.

Door de Europese regelgeving worden verouderde denkpatronen onderuit gehaald. Terzelfdertijd stimuleert dit alle betrokken partijen tot het ontwikkelen van nieuwe visies op ondernemerschap en initiatieven waardoor de Vlaamse ondernemer weerbaarder wordt en gesteund en begeleid wordt doorheen alle levensfasen van de onderneming.

5.6 Europese Context:

De “Single Market” of “Eengemaakte Markt” is één van de belangrijkste verwezenlijkingen van Europa. Eén van de doelstellingen hierbij is het stimuleren van vrijheid van vestiging en vrije dienstverrichting om zo werkgelegenheid te bevorderen, consumenten een breder aanbod te laten genieten, lagere prijzen te bedingen en competitiviteit te verhogen.

Europa bewerkstelligt dit enerzijds door de erkenning van beroepskwalificaties en anderzijds door de indijking van regelgevende belemmeringen.

Europa hanteert volgend basisprincipe bij de **erkenning van de beroepskwalificaties**: *Zij die recht hebben om in de lidstaat van oorsprong een beroep uit te oefenen, moeten - onder bepaalde voorwaarden - datzelfde beroep ook in andere lidstaten kunnen uitoefenen.*

Naast de erkenning van elkaars beroepskwalificaties worden lidstaten gedwongen ondernemerschap belemmerende restricties af te schaffen.

Reglementaire belemmeringen, zoals toegang tot het beroep, dienen aan de hand van een proportionaliteitstest onderworpen te worden aan een kritische analyse.

Uitgaande van de bepalingen in de Europese Richtlijn, kunnen enkel objectieven van algemeen belang die enkel en alleen door de reglementering van het beroep kunnen worden gegarandeerd en waarvoor geen alternatieven zijn, weerhouden worden als voorwaarden tot reglementering van het desbetreffend beroep.

Eisen die de toegang tot of de uitoefening van een bepaald beroep beperken tot de houders van bepaalde beroepskwalificaties, inclusief het voeren van beroepstitels en de beroepsactiviteiten die de titel toelaat, kunnen enkel weerhouden worden wanneer zij:

- a) niet-discriminerend zijn op grond van nationaliteit of verblijfplaats;
- b) gerechtvaardigd zijn om een dwingende reden van algemeen belang;
- c) proportioneel zijn met het beoogde doel.¹⁷

Toepassingsgebied: Europese Richtlijn 2005/36/EG of Europese Richtlijn 2006/123/EG

Per 18 januari 2016 zijn de lidstaten verplicht hun gereguleerde activiteiten te registreren in de Europese databank voor gereguleerde beroepen.

Onder gereguleerde beroepen en activiteiten dient te worden verstaan: een beroepswerkzaamheid waartoe de toegang of uitoefening krachtens wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen direct of indirect afhankelijk wordt gesteld van het bezit van bepaalde beroepskwalificaties. Beroepskwalificatie zijn kwalificaties die worden gestaafd door een opleidingstitel, een bekwaamheidsattest of beroepservaring.

Behoudens in geval van uitzondering, moet elke kleine of middelgrote ondernemingen of iedereen die in Vlaanderen een zelfstandige activiteit wenst uit oefenen de basiskennis bedrijfsbeheer te bewijzen. In termen van gereguleerde beroepen, zou kunnen worden geïnterpreteerd dat alle activiteiten waarvoor de basiskennis bedrijfsbeheer dient bewezen te worden op deze grond een gereguleerde activiteit worden. In dat geval valt zij onder het toepassingsgebied van de Europese Richtlijn 2005/36/EU betreffende de erkenning

Hoe dan ook is de basiskennis bedrijfsbeheer een voorwaarde om zich te vestigen.

Valt deze niet onder het toepassingsgebied van de Europese Richtlijn 2005/36/EU, dan valt ze niet te min onder het toepassingsgebied van de Richtlijn 2006/123/EG (Dienstenrichtlijn) en dient de maatregel niet-discriminerend, noodzakelijk en evenredig (proportioneel) te zijn.¹⁸

De federale overheid heeft deze vestigingsvoorwaarde niet genotificeerd aan Europa of ingebracht in de databank van gereguleerde beroepen. Bij gebrek aan notificatie heeft men debat ontweken met de Europese Commissie over de proportionaliteit van de maatregel.

Deze reguleringssimpactanalyse toont aan dat het vereiste bewijs basiskennis bedrijfsbeheer niet noodzakelijk en niet proportioneel is en derhalve niet verdedigbaar is tegenover de Europese Commissie.

De juridische bewegingsruimte is hierdoor herleid tot een strikt minimum.

¹⁷ Art. 59, 3, van de Europese Richtlijn 2005/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties

¹⁸ Art. 10 van de Europese Richtlijn 2006/123/EG betreffende diensten op de interne markt

Discriminatie van de Vlaamse ondernemer

Het bewijs van basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke vereiste om zich te mogen vestigen is uniek voor België. Nergens in andere EU-lidstaten wordt dit (nog) opgelegd.

Bij toepassing van de Europese Richtlijn 2005/36/EU kan deze voorwaarde derhalve niet worden opgelegd aan een EU-onderdaan die zich in Vlaanderen wenst te vestigen of diensten te verrichten.

Enkel de Vlaamse (tot dusver Belgische) ondernemer is verplicht dit bewijs te leveren.

Vlamingen hebben in Vlaanderen dus formeel te maken met een hogere drempel om een onderneming te starten ten opzichte van andere Europeanen.

5.7 Conclusie probleembeschrijving

Op basis van voorgaande kunnen we de probleemstelling als volgt formuleren:

- Europese Richtlijn 2005/36/EG heeft een discriminatoir gevolg voor de Vlaamse ondernemers;
- Op grond van het proportionaliteitsbeginsel kan de wettelijke vereiste van de basiskennis bedrijfsbeheer niet weerhouden worden;
- De wettelijke vereiste van de basiskennis bedrijfsbeheer zoals vastgelegd bij KB van 21 oktober 1998 garandeert geen versterking van de ondernemersvaardigheden;
- De wettelijke vereiste van de basiskennis bedrijfsbeheer zoals vastgelegd bij KB van 21 oktober 1998 is geen adequaat middel om de ondernemer te beschermen tegen falen;
- **De Europese regelgeving beperkt de juridische en beleidsmatige vrijheidsgraad van de Vlaamse Regering.**

6 Beleidsdoelstelling

Het is de Vlaamse beleidskeuze te komen tot een kwaliteitsvolle regelgeving die geen drempels opwerpt maar inzet op ondernemerschap ondersteunende maatregelen.

Bijkomend dwingt de Europese regelgeving ons tot een dringende en drastische herziening van de vestigingsvoorwaarden.

Het beleidsdoel achter het herzien van de vestigingswetgeving, en in het bijzonder in de opheffing van de basiskennis bedrijfsbeheer, is meerledig:

- moderniseren en actualiseren van het ondernemerschap;
- het ondernemerschap bevorderen en faciliteren;
- versterken van startend ondernemerschap;
- dereguleren;
- drempels verlagen;
- administratieve lasten verlagen;
- toegang tot het beroep kwaliteitsvoller organiseren.;
- afstemmen van het beleid op het Europees beleid en de Europese regelgeving terzake.

Het uitgangspunt van dit beleid is tot meer en ambitieuzer ondernemerschap te komen in Vlaanderen door het ondernemerspotentieel optimaal te benutten dankzij een stimulerend klimaat voor starters.

7 Opties

Nuloptie: behoud van basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke vereiste

= De huidige regelgeving houdende de basiskennis bedrijfsbeheer blijft behouden

Optie 2: opheffing van basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke vereiste

= De basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke vereiste voor bewijs ondernemersvaardigheden wordt opgeheven.

Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)

= Bij gebrek aan juridische en beleidsmatige ruimte is er geen bijkomende alternatieve optie.

8 Analyse van de effecten

Doelgroep

- Vlaamse ondernemers:
 - o **Prestarters & starters**
 - o Bestaande ondernemingen

Betrokken partijen

- Opleidingsinstellingen
- Ondernemingsloketten
- Vlaamse gewestelijke administratie:
 - o Dienst toegang tot het beroep : adviesverlening
 - o Centrale examencommissie
 - o Vestigingsraad
 - o Inspectie

Nuloptie: behoud van basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke vereiste

= De huidige regelgeving houdende de basiskennis bedrijfsbeheer blijft behouden
Effectbeschrijving

Bij behoud van de basiskennis bedrijfsbeheer worden problemen uit de probleembeschrijving onder punt 4 bestendig.

De basiskennis bedrijfsbeheer is in strijd met de bepaling van 59, 3, van de Richtlijn 2005/36/EG en artikel 10 van de Dienstenrichtlijn, zijnde niet- discriminerend op grond van nationaliteit of verblijfplaats, gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang en proportioneel met het beoogde doel. Uit de analyse blijkt duidelijke dat de wettelijke vereiste niet proportioneel is met het beoogde doel. Tevens kan geen dwingende reden van algemeen belang worden aangevoerd die de wettelijke vereiste zou verantwoorden.

Discriminatie van de Vlaamse ondernemer die zich hier wil vestigen t.o.v. de ondernemers uit andere Europese lidstaten (cfr. Europese Richtlijn) is het tweede grootste knelpunt in deze beleids optie. Aangezien dit nog maar sinds 18/1/2016 van toepassing is, zal het aantal gevallen waarin ondernemers van andere lidstaten zich hier in Vlaanderen komen vestigen of vrije diensten verrichten, alleen maar toenemen.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
Ondernemingen: - prestarters & starters - bestaande ondernemingen		<ul style="list-style-type: none"> - Discriminatie ten opzichte van onderdanen van andere EU-lidstaten die geen basiskennis bedrijfsbeheer moeten bewijzen; - Vereiste basiskennis blijft drempel en schrikt potentieel startende ondernemer af; - De ondernemer dient zowel bij aanvang als gedurende de volledige looptijd van zijn activiteiten het bewijs van de basiskennis bedrijfsbeheer te leveren, ofwel zelf of via een aangestelde; - Geconfronteerd met (verouderde) wetgeving die niet is afgestemd op de huidige realiteit en de noden van de ondernemer; - De startende ondernemer heeft geen garantie na het volgen van een gestandaardiseerde cursus of het afleggen van een examen voor de centrale examencommissie over de nodige ondernemersvaardigheden te beschikken. - Ondernemingen die niet over de basiskennisbedrijfsbeheer beschikken doen beroep op een aangestelde. Vaak zijn dit gewoon "stromannen" die hiervoor geld aanrekenen maar niet de vereiste dagelijkse leiding opnemen of de competenties ter beschikking stellen van de onderneming

Betrokken partijen	voordelen	nadelen
Opleidingsinstellingen	Doordat het leerprogramma zo gedetailleerd is vastgelegd, moeten de opleidingsinstelling en geen initiatief aan de dag leggen om innovatief te zijn. De onderlinge concurrentie is beperkt.	<ul style="list-style-type: none"> - Door de rigide wetgeving hebben de opleidingen een vrij enge, theoretische invulling in termen van ondernemerschaps-competenties; - Elke vorm van bewegingsruimte wordt ontnomen en doeltreffendheid gaat verloren; - De inhoud en leerstof van de opleiding is immers sterk gereguleerd binnen het wettelijk kader en biedt weinig ruimte voor flexibiliteit en aanpassing aan specifieke ondernemersnoden waardoor de opleidingen te weinig aangepast zijn aan de specifieke informatie-noden; - De opleidingen houden geen rekening met niveaudifferentiaties van de deelnemers; - Strategische aspecten van een realistisch ondernemingsplan (markten, strategie, marketing,...) komen echter veel minder aan bod en worden ook niet getoetst; - Ten gevolge van de rigide wetgeving worden opleidingsinstellingen geremd in het nemen van initiatief. - Particuliere opleidingsinstellingen bieden alternatieve opleidingen aan afgestemd op de cursist. Zij passen sneller hun aanbod aan dan erkende onderwijsinstellingen. Hierdoor ontstaat spanningsveld tussen erkende en niet-erkende opleidingen. Cursisten die de niet-erkende opleiding volgen en vervolgens alsnog gedwongen zijn een examen af te leggen bij de centrale examencommissie tot het bekomen van een getuigschrift, komen heel vaak van een kale reis terug. Het volgen van de particulier cursussen biedt geen garantie op het slagen bij de centrale examencommissie.
Ondernemingsloketten		<ul style="list-style-type: none"> - Behoudens voor de vrijgestelde ondernemers, dient het ondernemingsloket het bewijs van basiskennis bedrijfsbeheer te onderzoeken, zowel bij aanvang van de activiteiten als wanneer doorheen het verloop van de activiteiten het bewijs door een andere aangestelde dient bewezen te worden; - Verouderde, complexe en onduidelijke reglementering zorgt ervoor dat de advies- en onderzoeksfunctie behoorlijk complex en tijdrovend is.

Vlaamse gewestelijke administratie		<ul style="list-style-type: none"> - Verhoogd aantal adviesaanvragen van de ondernemingsloketten voornamelijk voor aanvragen "getuigschriften beroepsbekwaamheden" en adviesaanvragen bij overheidsinstanties van andere EU-landen door middel van het Interne Markt Informatiesysteem; - Doordat de reglementering van beroepen niet langer afgestemd is op de evolutie binnen de sectoren, rijst er meer onduidelijkheid of voor bepaalde activiteiten al dan niet beroepsbekwaamheid dient bewezen te worden; - Verhoogde nood tot controle op toename vrije dienstverrichters; - Door Europese regelgeving is handhaving complexer en moeilijker geworden.
------------------------------------	--	--

Opvallend is dat binnen deze optie het aantal voordelen uitermate beperkt is.

Optie 2: opheffing van basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke vereiste

Effectbeschrijving

De grootste voordelen van deze optie zijn:

- het verdwijnen van discriminatie van de Vlaamse Ondernemer t.o.v. ondernemers uit andere EU lidstaten;
- het afstemmen van wetgeving op art. 59, 3, Richtlijn 2005/36/EG en artikel 10 van de Dienstenrichtlijn;
- de verlaging van drempels en het stimuleren van het ondernemerschap;
- de afname van administratieve lasten (bewijslast basiskennis bedrijfsbeheer): zowel voor de ondernemers, de ondernemingsloketten als bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen	nadelen
Ondernemingen: - prestarters & starters - bestaande ondernemingen	<ul style="list-style-type: none"> - Geen belemmeringen voor het uitoefenen van de beroepen → stimuleert het ondernemerschap; - Evolutie en innovatie niet langer gehinderd door verouderde wetgeving; - Geen discriminatie meer t.o.v. startende ondernemers uit andere EU lidstaten; - Alternatieven tot bewijs basiskennis bedrijfsbeheer veel efficiënter; - Geen hinder van onduidelijke en belastende vestigingswetgeving 	
Betrokken partijen	voordelen	nadelen
Opleidingsinstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - Opleidingsinstellingen zullen hun aanbod zelf kunnen moduleren; - Hierdoor zal er een zeker vorm van concurrentie zijn die zoals een dynamiserend effect wat de diversiteit in aanbod zal verhogen ten voordele van de potentiële klant. 	

Ondernemingsloketten	<ul style="list-style-type: none"> - Ondernemingsloketten moeten niet meer nagaan of voldaan is aan de voorwaarden voor basiskennis bedrijfsbeheer. - Meer ondernemers zullen zich aanbieden aan de ondernemingsloketten. 	
Agentschap Innoveren en Ondernemen	<ul style="list-style-type: none"> - Geen controle van of adviesverlening aan ondernemingsloketten inzake basiskennis bedrijfsbeheer; - Geen examens meer voor de centrale examencommissie; - Geen inspectiecontroles meer; - Geen Vestigingsraad meer. 	

Beperkte beleidsmatige en juridische keuze

De Europese regelgeving laat echter geen beleidsmatige of juridische ruimte.

9 Vergelijking van de opties

➔ **Nuloptie: Behoud van de basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke vereiste**

Gelet op de probleembeschrijving geformuleerd onder punt 4 kan deze optie niet behouden worden.

➔ **Optie 2: Opheffing van de basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke vereiste**

De grootste voordelen van deze optie zijn:

- het verdwijnen van discriminatie van de Vlaamse Ondernemer t.o.v. ondernemers uit andere EU lidstaten;
- het afstemmen van wetgeving op art. 59, 3, Richtlijn 2005/36/EG en artikel 10 van de Dienstenrichtlijn;
- de verlaging van drempels en het stimuleren van het ondernemerschap;
- de afname van administratieve lasten (bewijslast voorwaarden toegang tot het beroep): zowel voor de ondernemers, de ondernemingsloketten als bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen.

Deze optie biedt een totaalantwoord op de probleembeschrijving en sluit volledig aan bij het Vlaams beleid inzake economie en ondernemerschap.

* * *

Gezien het bovenvermelde geniet optie 2 de voorkeur.

“Als het versterken van competenties en het beter toerusten van startende ondernemers de beleidsdoelstelling is in plaats van drempelvorming, vormt een stimulerend beleid met de juiste omkadering voor iedere startende ondernemer een gerichtere aanpak.”¹⁹

Vanuit haar bewuste beleidskeuze kiest Vlaanderen voor een vereenvoudiging van regels en zet zij in op ondersteunend beleid. Het ondernemerschap ondersteunend instrumentarium van het Agentschap Innoveren & Ondernemen vervangt niet alleen de opgeheven reglementering maar biedt een beter, efficiënter en duurzamer antwoord.

¹⁹ IDEA Consult – maart 2017 – Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel, 5.2. Besluit, p. 26

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen zal haar interne en externe partners blijvend ondersteunen en adviseren in de opvolging en uitbouw van ondernemerschapsondersteunende initiatieven ter vervanging van de basiskennis bedrijfsbeheer.

Zij zet verder in op de uitbouw van een vereenvoudigde en klantvriendelijke dienstverlening die dicht bij de ondernemer staat en vertrekt vanuit de individuele noden van de ondernemer. Maatwerk in plaats van massaproductie.

Om de ondernemer nog beter te kunnen ondersteunen en wegwijs te maken in het aanbod, stelt zij een logisch en geïntegreerd ondersteunings- en dienstverleningslandschap (inclusief kennisdiffusie) op punt, met een geïntegreerde front office, een gedeeld dossierbeheerssysteem en een gespecialiseerde back office, alsook een optimalisering en stroomlijning van het steuninstrumentarium.

10 Uitwerking

De uitvoering van de regelgeving zal gebeuren door een ontwerp van decreet tot opheffing van de basiskennisbedrijfsbeheer. Dit decreet heft elke verwijzing naar de basiskennis bedrijfsbeheer op in de programmawet van 10 februari 1998 alsook in het koninklijk besluit van 21 december 1974 tot bepaling van de eisen tot de uitoefening van de beroepswerkzaamheid van installateur-frigorist en het koninklijk besluit van 21 oktober 1998 tot uitvoering van Hoofdstuk I van Titel II van de programmawet. Verder voorziet het decreet in de opheffing van het koninklijk besluit 12 juli 2006 betreffende de uitsluiting van de beroepsactiviteit van het thuisverkopen van het toepassingsgebied van artikel 4, §1, eerste lid, van de programmawet van 10 februari 1998. Tenslotte worden de ministeriële besluiten van 18 oktober 2000 en 15 januari 2001 houdende erkenning van de versnelde cycli van de cursussen basiskennis van het bedrijfsbeheer opgeheven.

11 Uitvoering

Bijkomende maatregelen ter ondersteuning van de opheffing basiskennis van het bedrijfsbeheer

Zowel vanuit het Agentschap Innoveren en Ondernemen als vanuit stakeholders en onderwijsinstellingen, bestaan reeds ondersteunende maatregelen ter vervanging van de basiskennis bedrijfsbeheer. Deze zullen aan belang toenemen en zullen worden uitgebreid.

De deregulering zal een impuls geven om het beleidsondersteunend instrumentarium van het Agentschap Innoveren en Ondernemen meer op kwaliteit te beoordelen. De afschaffing zal het instrumentarium dynamiseren en leiden tot een grotere erkenning, kwaliteitsverhoging, continue verbetering en vernieuwing.

Ook voor de sectoren, dienstverleners en onderwijsinstellingen zal de afschaffing een stimulans zijn om hun eigen rol te herdenken.

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen zal de samenwerking met betrokken partijen en haar partners verder intensifiëren en hun ondersteunen waar mogelijk zowel wat betreft informatieverstrekking, adviesverlening en begeleiding. In samenspraak met haar partners zal zij nagaan hoe dit dienstenaanbod in de toekomst verder kan worden versterkt.

Complementariteit met bestaand beleidsinstrumentarium vanuit het agentschap Innoveren & Ondernemen, desgevallend in samenwerking met haar partners

Het Agentschap Innoveren en Ondernemen is een faciliterend en ondersteunend agentschap dat de focus legt op:

- het stimuleren van groei en innovatie;
- het bevorderen van ondernemerschap;
- het ondersteunen van clusters
- en het bevorderen van omgevingsfactoren

Vanuit deze houding beschikt zij reeds over een diversiteit aan instrumenten ter ondersteuning van de ondernemer die een doeltreffend alternatief bieden tot het garanderen van de doelstelling van de basiskennis bedrijfsbeheer.

Grootste knelpunten aan de wettelijke vereiste basiskennis bedrijfsbeheer is de theoretische insteek, die niet afgestemd is op de noden van de ondernemer, die geen rekening houdt in welke fase van levenscyclus de ondernemer zich bevindt, geen klankbord biedt om zijn ideeën en hun haalbaarheid te toetsen en geen of weinig ruimte laat voor individuele coaching.

De integrale levenscyclusbegeleiding van het Agentschap Innoveren & Ondernemen met haar partners, biedt op al deze knelpunten een passender en doeltreffender antwoord.

Het betreft onder meer de begeleidingstrajecten voor ondernemers.

Deze zijn een mix van projecten, evenementen en acties gericht op de specifieke noden van (potentiële) ondernemers. Het is een initiatief van het Agentschap Innoveren & Ondernemen dat ze aanbiedt in samenwerking met haar partners: Unizo, Voka, Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen, Vlaamse Confederatie Bouw, Bizidee, Deloitte, Dyzo vzw, EY, Flanders DC, Hefboom, Netwerk Ondernemen, Sirris, Sociale Innovatiefabriek, Startups.be en Zenitor.

Specifieke aandacht gaat hierbij naar **prestarters**.

Meerdere programma's bieden professioneel advies, persoonlijke en coachende begeleiding in de opstart van de onderneming, ondersteuning bij de opmaak van een ondernemingsplan en haalbaarheidsstudie en een kritische blik op de bedrijfsideeën.

Eén van de aangeboden werkinstrumenten is het [Startkompas](#) waarmee de haalbaarheid van een project kan worden ingeschat. Het bestaat uit vijf bouwstenen: projectvoorstelling, omgevingsanalyse, commercieel plan, organisatieplan en financieel luik. De potentiële ondernemer kan er voor opteren deze oefening autonoom te maken. Het Startkompas berekent de doodpuntoomzet automatisch op basis van de ingevulde gegevens. Maar aanvullend kan men zich hier door een van de partners laten begeleiden en adviseren.

Het Startkompas kan gebruikt worden als basis voor de opmaak van een ondernemingsplan of bij een nieuwe strategische keuze. Ter ondersteuning van het Startkompas kan de brochure "Leidraad voor het opstellen van een ondernemingsplan" van het Agentschap Innoveren & Ondernemen een extra hulp zijn.

Beide werkinstrumenten worden gehanteerd door adviseurs die de ondernemers begeleiden.

De opmaak van een businessplan binnen de opleiding basiskennis bedrijfsbeheer is beperkt en situeert zich meestal binnen een virtuele en theoretische context.

De begeleidingstrajecten daarentegen vetrekken vanuit de realiteit waardoor de inzet en betrokkenheid van de ondernemer veel hoger is.

Het bestaande aanbod is terug te vinden op www.vlaio.be/sterkondernemen.

Verder voorziet de KMO-portefeuille die in een subsidie van opleidingskosten voor KMO's. Voor meer informatie zie: www.vlaio.be/kmo-portefeuille. In het kader van permante vorming wint dit instrument aan belang en verlaagt het de drempel voor het organiseren en volgen van opleidingen.

Met dit instrumentarium wordt nagestreefd dat ook KMO's voldoende investeren in permanente opleiding (om zo een kwaliteitsvolle dienstverlening te kunnen verzekeren, in een evoluerende markt), dat ondernemers voldoende ondersteund en voldoende voorbereid aan hun onderneming beginnen zodat de slaagkans verhoogt en ze voldoende innovatief kunnen zijn om te concurreren met de grotere bedrijven.

Het Agentschap Innoveren en Ondernemen investeert ook in een volwaardig aanbod inzake kennisdiffusie gericht op kleine ondernemingen en KMO's.

Tevens voorziet de Vlaamse overheid in een aanbod en begeleiding voor opstartfinanciering via PMV/Z en een aantal microkrediet verstrekkers.

Uit de probleembeschrijving blijkt dat de grote faalangst het ondernemerschap in Vlaanderen verlamt. Het Agentschap Innoveren en Ondernemen ondersteunt Startups.be in de campagne rond 'falen en terug opstaan'. 'Failing Forward' is een campagne voor en door ondernemers die zonder schroom getuigen over de obstakels en onverwachte hindernissen op hun weg naar succes. Zij wil het taboe rond mislukken uit de wereld helpen door actief te sensibiliseren over het onderwerp en te benadrukken dat fouten maken een essentieel onderdeel is van het leerproces dat ondernemers doormaken. Meer informatie is terug te vinden op de website www.vlaio.be/metfalenenopstaan.

Complementariteit met alternatieven vanuit onderwijsinstellingen.

Heel wat hogescholen en universiteiten hebben ondernemerschapsondersteunende programma's lopen. Terwijl deze opleidingsprogramma's van een zeer hoge kwaliteit getuigen, konden zij geen getuigschrift basiskennis bedrijfsbeheer genereren omdat ze niet voldeden aan het leerprogramma en de vereiste lessen zoals gedefinieerd in art. 6 en 7 van het koninklijk besluit van 21 oktober 1998.

Om hier toch aan te kunnen voldoen, hebben de hogescholen en universiteiten die een getuigschrift wensten uit te reiken, hun leerprogramma aangepast aan de bepalingen van het koninklijk besluit. Deze aanpassingen leidde niet tot verbetering van het aanbod maar was integendeel vaak een bijkomende last voor zowel instelling als cursist.

Door de opheffing van de vereiste basiskennis verdwijnen deze nadelen en beperkingen.

Hogescholen en universiteiten, maar ook ander onderwijsinstellingen zijn nu vrij zelf invulling te geven ondernemerschapsondersteunende opleidingen. Zij kunnen dit doen in functie van hun leerlingen en de onderwijsrichting waarin zij wordt gegeven. De flexibiliteit en het maatwerk dat hierdoor kan geboden worden, verhoogt de aantrekkelijkheid van de programma's. Dat ondernemerschap bij studenten in de lift zit, getuige de vele student-ondernemers en hun realisaties.

Opmerkelijk is dat student-ondernemers niet gebukt gaan onder faalangst maar durven initiatief nemen, durven falen en met deze kennis op zak terug durven rechtstaan. Zij zijn minder vatbaar voor het stigma dat falen meebrengt maar laten zich voornamelijk leiden door hun innovatieve drive.

Ook de Vlaamse Jonge Ondernemingen vzw (Vlajo) en Syntra zijn vaste spelers op vlak van ondernemerschapsondersteunende opleidingen die reeds alternatieve programma's hebben, welke verder aan belang en aantrekkelijkheid zullen toenemen.

De opheffing komt dus alle onderwijsinstellingen ten goede. Zij zijn niet langer gehouden door de beperkingen die de wetgeving met zich meebracht. Eerder dan hun aanbod af te stemmen op de rigide bepalingen van de wetgeving, zullen zij deze kunnen afstemmen op de noden van de ondernemers, in een steeds sneller evoluerend en innoverend ondernemersklimaat. Zij zullen hun aanbod kunnen diversifiëren, specifieker en gericht vlotter en sneller aanpassen en hierdoor een breder publiek weten aan te trekken.

Een belangrijk minpunt aan het huidige systeem is dat de opleidingen enkel gericht zijn op de voorbereiding van de starter maar geen vervolgtraject voorzien, terwijl hier duidelijk nood aan is. In de hervormingen zal dit aandachtspunt worden meegenomen zodat de ondernemer niet alleen voor zijn start maar doorheen zijn levenstraject de nodige opleidingen, vorming en begeleiding kan worden aangeboden.

Het Agentschap Innoveren & Ondernemen zal de verschillende opleidingsinstellingen begeleiden en adviseren in het opzetten van alternatieve opleidings- en coachingstrajecten.

12 Administratieve lasten

De afschaffing van de basiskennis bedrijfsbeheer brengt voor meerdere instanties een verlaging van de administratieve lasten mee.

Ondernemingen moeten de basiskennis bedrijfsbeheer niet langer bewijzen bij inschrijving in de Kruispuntbank van Ondernemingen.

Ondernemingsloketten dienen het bewijs van de basiskennis bedrijfsbeheer niet langer te onderzoeken. Aangezien deze zowel op verschillende wijze als door verschillende personen kan worden bewezen, is de advies- en onderzoeksfunctie van de ondernemingsloketten in de huidige situatie complex en tijdrovend.

Het *Agentschap Innoveren en Ondernemen* dient in deze de ondernemingsloketten niet langer te adviseren. Naast de adviezen met betrekking tot de basiskennis bedrijfsbeheer, vallen onder meer ook de controletaken en klachtenbehandeling inzake de basiskennis bedrijfsbeheer deze weg.

Het Agentschap Innoveren en Ondernemen voorziet in een *Centrale Examencommissie* voor de basiskennis bedrijfsbeheer. Door de deregulering valt de organisatie van dit examen weg.

Tegen negatieve adviezen (weigeringsadviezen) van het ondernemingsloket is beroep bij de *Vestigingsraad* (administratief rechtscollege) mogelijk. Ook hier brengt de deregulering een verlaging van dossiers en administratieve lasten voor het Agentschap Innoveren en Ondernemen met zich mee.

Tenslotte is er uiteraard een grote ontlasting van de *inspectiediensten*. De ondernemingen dienen niet langer te worden gecontroleerd. Deze controle gaat verder dan een loutere controle van de KBO om na te gaan of er een aangestelde is opgegeven. Bij controles door de inspectiediensten word ook nagegaan of de betrokkene niet alleen over de vereiste basiskennis bedrijfsbeheer beschikt maar tevens wel degelijk het dagelijks bestuur daadwerkelijk uitoefent. Deze complexe controles verdwijnen.

Deze administratieve ontlasting gaat gepaard met een kostenbesparing, zijnde werkingskosten, vergoedingen leden van de Vestigingsraad,...

Doordat het een opheffing betreft werden de administratieve lasten niet gemeten.

13 Handhaving

Omdat het een deregulering betreft (afschaffing van vestigingswetgeving inzake basiskennis bedrijfsbeheer) is geen handhaving nodig.

14 Evaluatie

Gezien het een opheffing van reglementering betreft is een evaluatie in de zin van reguleringssimpactanalyse niet van toepassing.

15 Consultatie

Voorafgaand aan de opmaak van dit RIA, heeft het Agentschap Innoveren en Ondernemen een studie gelast met als opdracht de basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel te evalueren.

Door middel van een overheidsopdracht werd deze studie gegund aan IDEA Consult.

Het rapport draagt in grote mate bij aan deze RIA en de beslissing en is in bijlage toegevoegd.

Aanvullend werd in het ruime kader van de herziening van de vestigingswetgeving een diepgaand consultatieproces gevoerd.

Naast de sectorspecifieke consultatiegesprekken waren er ook overkoepelende gesprekken met onder meer:

- SERV:
 - o 11/4/2016: toelichting Europees beleid, voorstel plan van aanpak;
 - o generieke voorstelling 20/5/2016 aan de leden van de SERV van Europees beleid, consultatieproces;
 - o tussentijdse telefonische overlegmomenten om plan van aanpak te concretiseren;
- UNIZO:
 - o 15/3/2016 toelichting Europese Richtlijn;
 - o Informatievergadering op 12/4/2016: toelichting Europees beleid en plan van aanpak;
- Ondernemingsloketten: toelichting Richtlijn 14 en 15/1/2016;
- Unie Ondernemingsloketten: 7/9/2016.

Het consultatieproces wordt met de reeds betrokken partijen verdergezet om de alternatieven uit te werken, te ondersteunen en op te volgen.

Bijkomend worden ook volgende partijen betrokken: Syntra, Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS), Departement Onderwijs en Vorming, Connect, Forum Ondernemend Hoger Onderwijs, ...

16 Contactinformatie

Saskia Baele - Beleidsondersteunend jurist

Vlaamse Overheid

Agentschap Innoveren en Ondernemen

Dienst Toegang tot het Beroep

Koning Albert II-laan 35 bus 12

1030 Brussel

Tel: 02/553.37.61

E-mail: saskia.baele@vlaio.be

17 Bijlage

IDEA Consult - maart 2017 - Evaluatie basiskennis bedrijfsbeheer als wettelijke drempel

